

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadivezérség hivatalos közleményei, iránycikkek, bel- és külföldi hírek.
Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

HIVATALOS ROVAT.

Bem altábornagy urnak a' honvédelmi bizottmányhoz irt levele.

Kiüzvén az ellenséget egész Erdélyből, minden gondomat arra fordítottam, hogy ez ország védelmét kellőleg organisáljam, 's hogy személyesen Magyarországra menjek azon sereggel, mely Erdély biztosságának koczkáztatása nélkül, kívül használható. Hátra volt még Hátszeg völgyének és Déva vidékének megtisztítása az oláh csordáktól, kik e' környéket nyugtalaníták, minél fogva jónak láttam szétszorni zászlóaljaimat, miket magammal akartam hozni, hogy pusztán átmenetünk hatása által tisztítsam meg e' tájat. E' szerint hadseregem egy részének a' dévai nagy uton kelle kijönie, 's másik részének a' vaskapui szoroson. Az első csapatot Bánffy ezredes urra bízam, 's a' másodikkal magam mentem Káránsebesre, melynek elfoglalása reánk nézve a' legnagyobb fontosságu volt, minthogy biztosította számunkra a' vashamor birtokát, mely egész hadseregünket elláthatja golyókkal, 's minthogy ketté vágja az Orsova és Temesvár közötti egyenes közlekedést.

Káránsebesen kaptam Kossuth elnök urtól 's a' hadügyministertől figyelmeztetést arra nézve, hogy használni fognék az országnak, ha mielőtt előbb haladnék, kitakaritanám a' Bánátot, mint tettem Erdélylyel. Mind a' ketten szerencsétettek annak megírásával, hogy az Aradon levő Vécsei tábornok az 5-ik hadtest parancsnoka 3 vagy 4 ezer emberrel azon esetben segítheti hadi működésemet. Szinte Káránsebesen tudtam meg, hogy az Erdélyből kiüzött austriai hadsereg egy része, mely a' verestoronyi szorosnál menekült ki, már átkelt Orsovánál, 's utban van Temesvárra, 's a' többiek, kik Brassón tul a' tömösi szoroson szöktek át, folyvást érkezöben voltak Orsovára, onnan hasonlólag Temesvárra menendök.

Teljes szívvel helyeselvén a' kormány kívánatait, 's érezvén mily nagy fontosságu, hogy meggátoltassék ezen segítség érkezése azon erős

helyre, melynek akkor csak 6000 védöje volt, azonnal azt határozám, hogy Temesvárnak megyek a' Puchner csapat maradékának, mely pár nap alatt megérkezendö volt. Nem volt tehát egy elveszteni való pillanat sem, 's ámbár akkor csak mintegy 1200 emberrel 's 12 ágyuval rendelkezhettem, kettözött marssal Lugoson termettem folyó hó 19-én reggeli 7 órakor. Az ellenség, mely mintegy 1000 emberrel 's 5 ágyuval tartotta elfoglalva e' várost, kétségkívül azt gondolván, hogy nagy erővel jöttem, Temesvár felé huzodott vissza Leiningen csapatához, mely Kövéresen állott a' temesvári garnisonnak mintegy felével. E' merész marsot azon meggyözödésből tettem, hogy könnyen magamhoz vonhatom mindazon csapatokat, melyek számomra voltak részint Vécsei tábornok hadtestéből, részint a' magam seregéből, mely Dobra felől közeledett. Nyílt rendeleteket küldtem ki tehát a' két irányban, hogy a' parancsnokokat, kik azokat megkapják, fölhivjam, miszerint rögtön Lugoson teremjenek. Az 5-ik hadtestbeli Villám alezredes, ki Radnán kapta meg rendeletemet, egy pillanatot sem vesztve el, másnap Lugosra ért a' csapattal, melyet vezényelt, 's mely néhány száz emberből 's 6 ágyuból állt. Ha Vécsei tábornok ugyanezt tette volna azon csapatokkal, melyekkel rendelkezhetett, azonnal Temesvárhoz mehettem volna, 's működési tervemet végrehajthatám vala. De e' tábornok, a' helyett, hogy kötelességét teljesítette volna, mely minden katonára nézve abból áll, hogy az ellenség elé menjen, ha alkalom van reá, nem csak hogy meg nem érkezett, sőt ellenkezöleg irt nekem, 's Villám alezredesnek azon rendeletet küldé, hogy ez tüstént visszatérjen Aradra, sőt még le is tette őt a' dandár parancsnokságról, a' miért előre jött.

Vécsei tábornoknak tehát ezen tette késlelteté, sőt talán le is rontá azon eredményt, melyhez oly könnyen juthattunk volna, ha ő kötelességét teljesíti, mert alkalmasint belé telik még egy néhány nap, míg zászlóaljaim Lugosra érnek oly számmal, mely elegendö lesz előhaladásomra.

Jogom van tehát és kötelességemnek is tartom Vécsei tábornokot a' kormány előtt vagy ha-zaarúlónak nevezni, vagy oly gyáva és minden tehetség nélküli tisztnek, kire soha többé semmiféle hadi parancsnokságot nem kell bízni.

Ugy hiszem adtam jeleit a' nemes lelkü magyar nemzet és kormánya iránti teljes áldozatkészségemnek; úgy hiszem, kötelességem figyel-mőket arra irányozni, a' mit tennünk kell még, hogy kiűzzük az austriai hadsereget, mely még Magyarországon van, 's mely felényire sem oly erős, mint a' mi hadseregünk száma. Katonáink kitünők, jó tisztek sem hiányzanak, de a' gyá-vákat el kell küldeni, 's a' seregek élére oly tisz-teket kell tenni, kik tanuságot tettek bátorságuk-'s ügyszeretetükről.

Énél fogva van szerencsém kérni Vécseitá- bornok letételét és Villám alezredesnek ezre- dessé neveztetését.

Lugos, april. 23. 1849.

Bem,
az erd. hadsereg fővezére.

Nem hivatalos rész. Országgyűlés.

Kossuthnak a' képv. ház apr. 14-ki ülésében mondott beszédének folytatása és vége.

Kormányrendszereket kidolgozni minden rész-leteiben nem egy percznek, nem egy napnak fel-adata; és a' nemzetnek kötelessége, midőn egy nemzet jövő kormányzat formái felett határoz, magát kellőleg tájékozni nemcsak bent, hanem tá- jékozni egyszersmind az európai nemzetek és con- juncturák irányában, miszerint mindenek felett olyat tegyen, a' mi szabadságát és függetlenségét az országnak megóvja és biztosítja, 's egyszersmind ezzel kapcsolatban tegyen olyat, tegyen anynyi jót, a' mennyi jót csak tenni a' körülmények gondos megfontolása enged. Én a' mondó vagyok, hogy e' nemzetnek jövő kormány formáit is senki más, mint csak a' nem- zet képviselői határozhatják meg. A' mely perczben Magyarországon akad- na ember, a' ki urává akarna lenni e' nemzetnek, a' ki bármely hatalmat mástól, mint e' nemzet képviselői testület kezéből akaravenni, azon emberre uraim vigyázzanak önök, az egész nép, és soha semmi esetben ne tűrjék, ne engedjék azt, hogy e' nemzet felett más határozhasson va- laki, mint e' nemzet maga; (köztetszés) hanem addig, míg a' nemzet képviselői a' körü- lmények megfontolásával a' jövő kormányzati rendszert minden részleteiben kidolgozandják, „az országban kormánynak lenni kell; és mennél nagyobbak és nehezebbek a' körülmények,

annál inkább szükséges, hogy ezen kormány tagjai személyes felelősség mellett sáfárkodjanak a' nemzetnek reájuk bízandó ügyével. Eddig a' körülmények úgy hoztak magokkal, hogy a' honvédelmi bizottmány, melynek én is uraim önök parancsából tagja és elnöke vagyok, testületileg kormányozta az or- szágot; hogy miként teljesítettük kötelességünket, ítélend felettünk a' historia, valamint itélni joguk van önöknek uraim. Hanem mi a' nemzet által ala- kitandó 's a' személyes felelősség bázisára alapí- tandó új kormány tagok kezébe azon tiszta meg- győződéssel teendjük le azon sáfárkodást, mely eddig reánk bízva volt, hogy nehéz körülmények között tettünk legalább annyit, hogy a' nemzet nemcsak nem vezett el, hanem hogy joggal, ova- tossággal, méltányossággal elérhettük azon napot, melyre nekem nem mint kormánytagnak, vagy el- nöknek, hanem mint e' nemzet egyik szolgájának 's képviselőnek lelkiismeretemmel számot vetve ki- mondanom lehet, hogy én elérkezettnek látom az időt arra, hogy önöket felhívjam: kimondani Ma- gyarország status életének önállóságát, függet- lenségét 's az austriai hitszegő háznak elkerge- tését. 'S hogy a' körülményeket enyayire legalább vezetni tudta a' honv. bizottmány, ez én nekem is, valamint tisztársaimnak, ha majd, a' mit isten ad- jon reám nézve, mihamarább visszatérendek a' szerény és szegény magánéletnek csendébe, hogy érezzem mint egyszerű polgár a' törvények oltal- mát és azon szabadság jótékonyosságát, melynek megoltalmazásában magam is egyik csekély eszköz voltam a' nemzet kezében, azon meggyőződést nyújtja nyugalmunk párájául, hogy nem rontottuk el a' nemzet ügyét, hanem segítettünk azon any- nyit, erejét nevelve, mennyire tehetségünk 's a' körülmények engedték (Közmegelegedés, éljen- zés.) Hanem itt az idő, a' midőn a' collegialis kor- mányzati rendszer többé a' jelenkornagyszerű igé- nyeinek meg nem felelhet; — itt az idő, a' midőn nem oly kormány kell, a' mely csak a' háznak választmánya, hanem oly kormány, a' mely egy kormánynak minden kellékeivel felleven ruházva, nagyobb körben, nagyobb hatalommal intézhesse a' nemzet kormányzati ügyeit, de egyszersmind sze- mélyes felelősséggel is álljon az országgyűlés és az országgyűlés által a' nemzet irányában, 's ne fedezhesse magát azon paláستtal, hogy ő egy vá- lasztmány. Hogy ha máskint tetszik az orsz. gyűlés- nek, másként határozhat, 's azt mondhatja, hogy a' collegialis kormányzatot akarja; — én nem! Midőn a' nép viseli a' terhet, vérzik ott a' hol kell és midőn a' nép adja az áldozatokat, akkor kell, hogy a' kormány férfiai is fejeikkel játszanak: ha megtudnak feledkezni azon kötelességről, a' mely kötelesség az ő hű kezükre bízatik 's azért mert ily felelősségre szükség van, azt indítványozom

uraim, hogy addig is mig a' nemzet a' fennebbi indítványok alapján az ország kormányzati rendszerének minden részleteit megállapítaná, méltóztatassanak ideiglenesen egy a' személyes felelőségre fektetett kormányról gondoskodni aként, hogy annak tagjai birjanak a' kellő hatósággal és hatalommal a' nemzet javát eszközölni, de egyszermind legyenek felelősek fejükkel minden cselekvéseikért a' nemzetnek és a' mely kormány ne legyen ugy alakitva, hogy akár folio akár duodecz kiadásban valamely sine curista legyen közötté, de cselekedjék mindenki saját felelősége mellett az elsőtől az utolsóig. (Közhelyeslés.) És ezért indítványom következő:

4. Az ország jövőendő kormány-rendszerét minden részleteiben, a' nemzetgyűlés fogja megállapítani; addig pedig mig ez a' fentebbi alapelvek nyomán megállapíttatnék, az országot egész egyetemes kiterjedésében, egy kormányzóelnök fogja a' maga mellé veendő miniszterekkel, ugy saját magának, mint az általa nevezendő minisztereknek személyes felelőségek és számadási kötelezettségek mellett kormányozni.

Méltóztatassanak ezen indítványokat aként venni, hogy én itt elveket akartam csak kimondani, nem pedig az egész nyilatkozványt, melyet a' netán ma hozandó határozatok nyomán kell formulázni 's ezért még szükségesnek látnám, hogy:

5. Ezen határozatokban foglalt elveknek nyilatkozványba foglalása 's fogalmazása 3 tagból választmányra bízatik.

Tisztelt képviselők! Előterjesztettem indítványaimat. E' nap Magyarország történetében talán mind ekkoráig élt napok között a' legnevezetesebb leendő, hogy ha én nem hibáztam felfogásában a' körülményeknek és ha nem hibáztam azon számitásban, hogy mások is a'kiat éreznek a' haza irányában, a' mint én érezni kötelességemnek ismerem. Én nem ajánlom önök pártfogásába uraim ezen indítványokat, sőt arra szólítom fel önöket, hogy félre tévén minden tekintet a' világon, pusztán isten és önelkiismeretöktől 's a' haza iránti kötelességöktől kérve számat, vegyék bírálat 's ítélet alá ezen indítványokat és ha ugy látandják, hogy ezen indítványok jók, tegyék le önök ma uraim Magyarország jövőendő szabadságának, jóllétének, boldogságának alapját! (Általános lelkesedés, éljenzés!) (Közlöny.)

Adakozások. Tisztelt szerkesztő! Folyó évi jelen hó 14-kének öröme tiszti fizetésem első zsengéjét 6 hat pengő rforintokban ajánlom 's küldöm a' szabadság- és függetlenségi harcz kezdetén elpusztult Enyed menekült polgárainak szegénységük némű csekély enyhítésére *)

*) Illő helyére juttatandom.

S z e r k.

mint szintén e' célra ajánlom fel rögtön ítélő bíráskodásomért lehető minden napidijaimat is azon hazafini forró óhajattal: bár ez csak igen kicsiny csepp lenne az ugyan ezen nemes célra tett és teendő áldozatok nagy tengerében!

F. L.

huszárhadnagy.

A' n. enyedi menekültek felsegállítására újabb adakozások: nyárszói és sárvásári reform. ekklákból t. Viski Dániel lelkész 4 fr. 20 kr.; Örd. füzési ref. ekklából 7 fr.; a' lelkész t. Barabás Sándor és nője 2 fr.; Kántor és nője 2 fr.; segéd lelkész 1 fr. összesen 16 fr. 20 kr. pengőben. Kolozsvártt, április 26-kán 1849.

Közi Salamon József.

Maros-vásárhely ápril 20.

Nemzeti nagy innepünken martius 15-én a' népeket boldogító egyenlőség, szabadság és testvériség születés napján; a' többek közt a' 4-ik honvéd zászlóalj is a' piacon tisztelgett; — e' zászlóalj zászlósának egy 5 rőf hosszú 6 ujnyi széles, ezüst csipkés, nehéz fejr selyem szalag adatott át a' zászlóra tűzés végett. A' szalagon pompáson himzett betűkkel a' következő felirat olvasható: „A' csatákban edzett dicső zászlóalj. — A' nép szabadság kívánása legyen éltetőd. E' szalag lelkes művésznői Lőrinczy Józefine, Mátéfy Ágnes, Mártonfy Anna, Zudor Klára, Kakucsy Katarina, Dimény Eliza, Varga Károlina és Tolnai Róza M. Vásárhely derék hölgyei voltak, kiknek nagylelkűségükért a' zászlóalj nevében ezennel leg-hálásbb köszönetemet nyilvánítom.

E' cikknek korábban kell vala béküldetnie, de abban betegségem által gátoltattam. K i s s, őrnagy.

Alólírt nőegylet, a' buzgó pártolásérti köszönete nyilvánítása mellett, kedves kötelességének ismeri a' résztvevő közönséget értesíteni arról, miszerint a' felügyelete alatti katonai kórház felsegállítására f. e. ápril 22-re rendezett tánczvigalom alkalmával belépti jegyekért 192 rfrt 40 kr., a' sorsjátékból pedig 542 rfrt és 20 kr. összesen tehát 735 rfr e. p. vétetett bé, miből a' hirdetések és jegyek kinyomásaért fizetett 10, a' világitásért 35, a' tánczterem kiürítésért 2, a' surlásért 2, a' lakirozónak 12, egy segítő- és felügyelőnek 3, négy városszolganak 4, az öröknek 2, a' zenészeknek 20, összesen 90 rfrtot e. p. levonva maradt a' kórház javára 645 rfrt e. p.

Az egylet kötelességének ismervén köszönete mellett nyilvánítani azt, hogy Poográc Lajos a' zenészek közül díj nélkül működött, tisztelettel felhívja a' közönséget továbbra is a' nevezett kór-

háznak eddig tanusított meleg részvételi pártol-
lására.

A' sebesült honvédek
ápolására alakult nőegylet.

Fosztó Ferencz aranyosszéki képviselő által
a' n. enyedi menekültek részére gyűjtött 500 pfrtot,
Fejér Márton képviselő ur, egy előttünk fekvő
nyugtatóvány szerint, átadta ifj. b. Kemény István
urnak.

Vegyes hírek.

— Az Ésti lapok szerint Pulszki Ferencz
egy röpiratot adott ki Londonban a' magyar ü-
gyekről, mely Angliában roppant hatást szült.
Pulszky meglátogatta Palmerstont a' ministert 's
a' magyar ügyek fölött élénken intézkedik vele,
mint ezt nem soká tudomásra jövendő eredmények
igazolandják.

— Teleki Lászlónak pedig Párisban sike-
rült mind a' közvéleményt, mind a' kormány ro-
konszenvét Magyarország részére megnyerni.

— Sicilia nagyban készül a' háborúra. Had-
seregeinek száma 49 ezer. Kikötőit Frankhonból
szállított 80 fontosok védik. A' szárazsi seregek szá-
mára hetenkint 10 — 11 ágyut öntenek. Isten hozd
el a' zsarnokok végóráját!

— A' porosz király nem fogadta el a' német
császári koronát. A' frankfurti gyűlés oszló félben
van. Fel Európa népei! 's Isten elhozandja a' zsar-
nokok végóráját.

— Bécsi lapok szerint is bizonyos az osz-
trák ministerium lemondása. Az Ésti lapok által
kutfőül idézett „Presse“ szerint azon elv, hogy
párttűtőkkel nem akarnak alkudni, nem
leend az új ministerium elve. Már késő!

— A' szebeni Bote határszéli tudósításaiban
az áll, hogy az oláh- és moldovaországi határo-
kat már török katonaság őrzi 's a' muszkák e-
gész a' Pruthig visszahuzódtak.

— Az ellenség Budapestről f. hó 24-kén éji
2 óraker vonult ki 's az új épületi laktanyából
minden löszereit 's ágyut részint gözösökön lefe-
lé, részint pedig Budán át magával vitte.

— A' pesti nép számos ellenséget lefegyver-
zett, nemzeti zászlóink roppant számmal lobognak
székvárosunkban.

(1) A' mezőszentpéteri hires országos vásár java-
dalmi u: m: borarulás, vámolás és czédula adás ha-
szonbérbe fognak adatni. A' kivenni szándékozók érte-
kezhetnek Dobokamegyében K. Lónán, és Tordamegyé-
ben M. Pagotsán a' gazdatiszteknel. (3)

(2) Egy most 3. évet töltött, Sáromberki arabs mén-

től való 15 markos, igen szelid sárga mén eladó, érte-
kezhetni iránta Kolozsvártt az Óvárban gr. Mikes ház-
nál Rácz Mózzessel. (3)

(2) Egy jó művelés alatt álló—válogatott jó féle
szőlő fajtákkal ellátott 10 fertálynyi szőlőa' Hójában, az
ottan lévő szüretelő házzal 's nagy sajtóval együtt jutá-
nyos áron 's kedvező feltételek mellett eladó. 2000. ve-
der válogatott 1841. beli borok kedvező feltételek mel-
lett itt helybe eladók, vasas bordostól vagy a' nélkül; bő-
vebb utasítást 121. szám alatt Hidelven.

(2) Gr. Eszterházi Dénesnek Cyrus nevű
televér ménje, apja Déspatch, anyja Bod-
londel hág itten Kolozsvártt, egy kanczát 3.
aranyért. (6)

(2) Hangszer készítő Schmidt Lajostól folyó hó
24-én egy elefánt csont 15 klappenés klárinét eloroz-
tatván a' megtalálónak illő jutalmat ígér a' káros. (1)

(3) Folyó Aprilis holnap 30-kán a' néhai gróf
Rhédei Ádám féle nagy piaczi 452 szám alatti háznál
reggeli 9. oraker köz árverés fog tartatni, hol is,
házi butorok — porcelán, üvegek — rézedények és több
házi portékák fognak eladatni. (3)

(3) Kolozsvártt a' majorok között egy 1192% □ ői
kiterjedésű szép nagy két utcára járó major és kert el-
adó, tágas udvarán van három szoba, egy konyha, egy
pincze, kút, 's mivel egy részbe a' nagy szamosra rug,
mind fürdőház alkalmazására, mind pálinka főzésre al-
kalmatos kertje, szép termő gyümölcsfákkal, tágas és
trágyás veteményező helylyel és kúttal bir; ki tehát az
irt jószágot megvenni kívánná, a' vétel kedvező felté-
telci iránt értekeződhetik szolgabíró Risányi János ural
b. magyarutczában 429. szám alatti háznál. (2)

(3) Küküllőmegyében Sárdon, Segesvár köze-
lében, vagyon egy haszonbérbe kiadó jószág, kinek
szándéka volna hozzá szollani, jelentse magát vagy ot-
tan helyben- vagy Kolozsvártt belső középutczában 496-
dik szám alatt. (3)

(3) Az álladalom részéről közhírré tétetik hogy
a. lefoglaltatott 1. fekete kancza, melyet paszmo-
si Puj Gligor pénteki falusbíró Pópa Pétránál hagyott
volt, és.

b. lefoglaltatott 1. pej ménló, melyet, valami
tribun oroffai Mólnár József kezén hagyott el, az e-
lösorolt marhák Kolozsvárra behajtatván élelmi gazda-
kezelő Csulak Dániel utján maga rendin megláthatók;
a' lehető tulajdonosok arra utasítattnak, hogy követé-
léseiket az e' végre kirendelt bizottmányhoz 8. nap alatt
adják bé, mert azon tul a' marhák köz árverés utján
eladatnak. (3)

(2) Egy tanult háta s ló eladó nyereg ké-
születtel, láthatni a' Biásini vendégfogadóban. (3)

(2) Két jól dresirozott tova gló lo eladó. Bővebb
tudósítást vehetni özvegy Nuszbaumerné házánál b. kö-
zéputczában 542 szám alatt. (3)

(3) A' szentégyház utczában 472. szám alatt egy
fél fedelű üveges kocsi, egy pár hámos lo 6 éves 16
markos eladó. (3)